

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
1387 Budapest Pf. 40.

Tisztelt Hivatal!

A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) jogvédő szervezet a Magyar Közlöny 2012. április 21-i számában megjelent, a törzskönyvezett gyógyszerek és a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszerek társadalombiztosítási támogatásba való befogadásának szempontjairól és a befogadás vagy a támogatás megváltoztatásáról szóló 32/2004. (VI. 3.) ESZCSM rendelet módosításáról szóló 25/2012. (IV. 21.) NEFMI rendelet (Jogszabály) kapcsán fordul a Hivatalhoz.

A rendelet értelmében 2012. júliusától a cukorbeteg páciensek vércukorszintjét negyedévente ellenőrizni fogják, hogy megállapítsák mennyi szénhidrátot fogyasztottak a megelőző hetekben. Akinél egy éven belül kétszer azt mutatja a műszer, hogy nem tartotta be a diétát, azok elvesztik a hozzáférésüket a korszerűbb, analóg inzulinhoz. Amellett, hogy a sajtóban¹ megszólaltatott orvosszakértők is rámutattak két alapvető problémára a jogszabállyal kapcsolatban, álláspontunk szerint az alkotmányos joggal kapcsolatos visszásságot is felvet. Az orvosszakértő véleménye szerint egyrészt legfeljebb rövidtávon jelenthet költségmegtakarítást az egészségbiztosítónak az intézkedés, másrészt sokan azért nem tartják be a diétát, mert ezek az élelmiszerek jóval drágábbak.

Az orvosi etikai elvek² szerint az egyén morális felelősségére építő szelekciós kritérium három feltétel egyidejű érvényesülése esetén tekinthető etikusnak:

1. Az érintett betegségnek okozati kapcsolatban kell állnia egészségkárosító életmódjával.
2. Az érintettnek tudatában kellett lennie annak, hogy életmódja egészségkárosodást fog előidézni.
3. Életmódját külső nyomás nélkül, szabadon választotta az érintett, így csak ő maga felelős ezért a választásért.

Belátható, hogy jelen esetben is problémás mindhárom kritérium megvalósulása, mintahogyan nehezen képzelhető el olyan helyzet, ahol e három feltétel együttesen adott volna. Ráadásul a második vonatkozásában felvethető az a kérdés, hogy a tájékoztatáshoz való jog, amely az egyik legsérülékenyebb jog az egészségügyben, miként érvényesült az egyes esetekben.³ Azt a Jogszabály és tudomásunk szerint más jogszabály alapján sem tervezik vizsgálni a támogatás elvesztése előtt, hogy az érintett beteg részére vajon az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényben (egészségügyi törvény) meghatározottak szerint került-e sor a

¹ http://nol.hu/belfold/20120423-dietazz_vagy_fizess

² Dr. Kovács József: A modern orvosi etika alapjai – Bevezetés a bioetikába, Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2006., 267. oldal

³ Többek között: Kapronczay Stefánia: A betegjogok helyzete – összefoglaló egy európai kutatásról, in: „Beteg jogaink – egészséges méltóság” – Betegjogi Projekt, AJB projektfüzetek, 2012/2.

tájékoztatásra. Hozzá kell tennünk, hogy ez a kritérium a bioetikai szakirodalomban a ritka, életmentő beavatkozások, kezelések esetén merül fel, nem pedig egy rosszabb minőségű gyógyszerre való átállítás kapcsán.

Mindezek mellett álláspontunk szerint a Jogszabály sérti az Alaptörvényben megfogalmazott törvény előtti egyenlőség elvét és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát az egészséghez való joggal összefüggésben (XV. és XX. cikkek), illetve az egészségügyi törvény egyenlő bánásmódról szóló paragrafusait is (például 7. §). A Jogszabály kizárólag a cukorbeteg személyek esetében ír elő ellenőrzést, más életmóddal is szorosan összefüggő betegségek esetében nem. Ennek más oka nem igen látszik, pusztán az, hogy rendelkezésre áll mérőeszköz. Anélkül, hogy helyeselnénk egy ilyen szabályozást, arra is szeretnénk rámutatni, hogy a Jogszabály logikája alapján minden mozgásban szegény életmódot folytató, túlsúlyos cukorbeteg állampolgárt el lehetne zárni a korszerű terápiához való hozzáféréstől, hiszen ez nagyban hozzájárul a cukorbetegség kialakulásához és fennmaradásához. Azonban ez esetben sem teljesülne a fenti kritériumrendszernek legalább az első pontja, miszerint okozati összefüggést kell mutatni az érintett állapota és az egészségkárosító magatartása között. Emellett a diétának megfelelő élelmiszerek magasabb ára azt eredményezi, hogy a kevesebb jövedelemmel, forrással rendelkező állampolgárok rosszabb helyzetbe kerülnek pusztán vagyoni helyzetük miatt.

A fentiek alapján kérjük a T. Hivatalt, hogy **a Jogszabályt alkotmányos visszásság tekintetében vizsgálja meg (Alaptörvény XV. és XX. cikkei)**, s amennyiben indokoltnak tartja, **kezdeményezze a Jogszabály Alkotmánybíróság általi megsemmisítését** az Alaptörvény 24. cikk (2) e) pontja, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. CLI. törvény 24. §-a alapján.

Budapest, 2012. április 25.

Tisztelettel:

dr. Dénes Balázs
Elnök
Társaság a Szabadságjogokért